

## Wyjazdowe Seminarium Komisji Metalurgiczno-Odlewniczej PAN w Krakowie

W dniu 14 października br. zorganizowane zostało w Parku Etnograficznym w Tokarni k/ Kielc posiedzenie Komisji Metalurgiczno-Odlewniczej PAN z udziałem przedstawicieli Muzeum Wsi Kieleckiej oraz zaproszonych specjalistów z zakresu metalurgii i inżynierii materiałowej poświęcone omówieniu tradycji hutniczych Ziemi Kieleckiej.



Po otwarciu posiedzenia członkowie Komisji Metalurgiczno-Odlewniczej PAN złożyli przewodniczącemu Komisji panu profesorowi Tadeuszowi Karwanowi serdeczne życzenia z okazji 90-rocznicy urodzin. W imieniu Parku Etnograficznego Muzeum Wsi Kieleckiej życzenia złożył kierownik PE pan mgr Leszek Zbróg. Referat programowy "Tradycje hutnicze na Ziemi Kieleckiej" przedstawił dr inż. Ireneusz Suliga z AGH. Pogórze Chęcińskie, poczynając od Miedzianki na zachodzie, poprzez Górę Zamkową, Górę Zelejową, Czerwoną Górę, aż do Karczówki i Miedzianej Góry, przez stulecia znane było z tradycji górniczej i

hutniczej tylko specjalistom. Niezwykle cenna była zatem inicjatywa prof. W. Różańskiego i prof. T. Karwana oraz ówczesnego dyrektora Muzeum Wsi Kieleckiej mgr. A. Szury (1992r.), aby na terenie Skansenu Wsi Kieleckiej zrekonstruować piec hutniczy



do redukcji łożowiu i popularyzować górnictwo i hutnictwo chęcińskie w formie



plenerowych „Wytopków Ołowiu”. Od 17 lat, nieprzerwanie, w pierwszą niedzielę czerwca odbywa się w PE w Tokarni wytop ołowiu według XVI-XVII wiecznej technologii, wybijane są talary chęcińskie, przybliżana jest historia i technologia wydobycia rud

ołowiu i hutnictwa tego metalu w Żupnictwie Chęcińsko-Olkuskim. Zasoby kruszcowe tych ziem to nie tylko galena, będąca surowcem do wytopu ołowiu, ale także tlenowe rudy miedzi takie jak malachit i azuryt. W trakcie wykładu przedstawiona została również inna inicjatywa prof. T. Karwana związana z projektem i rekonstrukcją na terenie Parku Etnograficznego Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni, elektrolizera miedzi według technologii dr Stanisława Łaszczyńskiego. Stąd też fragment referatu poświęcono omówieniu sylwetki autora tej technologii, której na próżno szukać we

współczesnych encyklopediach, pomimo jego wkładu w rozwój przemysłu tak krajowego, jak i światowego. Osoba dr Łaszczyńskiego, podobnie jak prof. Czochralskiego przez wiele lat była zapomniana, stąd też niezwykle cenne są inicjatywy przypominające jego osiągnięcia dotyczące rozwoju przemysłu kruszcowego w Polsce i na świecie.



Dr Stanisław Łaszczyński urodził się 31 lipca 1872 roku w Grabowie, koło Wrześni. Uczęszczał do szkół w Ostrowie Wielkopolskim, Świdnie i Krakowie gdzie w roku 1890 uzyskał świadectwo ukończenia szkoły średniej. Dalsze losy dr Łaszczyńskiego związane były z Wydziałem Chemii UJ oraz Uniwersytetu w Berlinie, gdzie uzyskał stopień doktora filozofii. Po studiach podjął pracę w Wiedniu, a następnie w kraju, w swojej

firmie Towarzystwo Akcyjne "Zofia", wprowadził po raz pierwszy w Polsce proces technologiczny hydroelektrometalurgiczny. W roku 1906 na Uniwersytecie w Berlinie opracował i opatentował nowatorską metodę otrzymywania miedzi drogą elektrolizy. Patent tej metody jest nadal wykorzystywany, przy czym szacuje się, że w około 20% światowej produkcji miedzi wykorzystywana jest technologia zaproponowana przez dr Łaszczyńskiego. Wojna przerwała twórcze życie dr Łaszczyńskiego, zginął zastrzelony na kieleckiej ulicy w pierwszych dniach okupacji.

Zrekonstruowane urządzenia do pozyskiwania miedzi metodą Łaszczyńskiego stało się jedną z atrakcji Parku Etnograficznego w Tokarni.



Kolejnym celem zebrania było zwiedzanie skansenu wraz z możliwością obejrzenia działającego urządzenia Łaszczyńskiego oraz wytopu ołowiu metodami tradycyjnymi z przed 500 lat.

Zebranie zakończyło się wspólnym posiłkiem w pieczołowicie odnowionym budynku Skansenu.